

QABILLAW IMTIXANI MATERIALLARI SPECIFIKACIYASI

QARAQALPAQ TILI HÁM ÁDEBIYATI

7-KLAS

Tarawı	Taraw bólimi	Taraw bólimi teması boyınsha iyelengen kónlikpe	Biliw	Qollanıw	Pikirlaw
Fonetika hám grafika	Sóylew aǵzaları, grafika	<ol style="list-style-type: none"> Seslerdiń jasalıwındaǵı háreketsherń hám háreketsherń emes sóylew aǵzaların ajrata alıw Jazıwdıń tariyxı, onıń túrleri haqqında biliw Ses penen háripti ajrata alıw. Álipbe tártibin biliw 	1		
	Til sesleri	<ol style="list-style-type: none"> Dawıslı hám dawıssız seslerdiń ózgesheliklerin salıstırıp biliw. Sóz quramında juwan hám jirńshke dawıslıları durıs qollana alıw. Juwan buwınǵa juwan dawıslı qosımta, jirńshke buwınǵa jirńshke dawıslı qosımta jalǵay alıw. Sóylewde hám jazıwda erinlik hám eziwlik dawıslıları durıs qollana alıw Ashıq hám qısıq dawıslıları durıs qollana alıw Únli hám únsiz dawıssızları bir-birinen ajrata alıw Túbir sózge únli hám únsiz dawıssız seslerdi jalǵay alıw Ayırım dawıssız háriplerdi jaza alıw Birgelkili dawıssızları durıs qollana alıw Dawıslı hám dawıssız seslerdiń únlesligin biliw 		1	
	Buwın hám ótkerme	<ol style="list-style-type: none"> Sózlerdi buwınǵa bóle alıw, buwın túrlerin ajrata alıw Sózlerdi durıs ótkermeley alıw 			1
Leksikologiya	Sóz mánisi	<ol style="list-style-type: none"> Sózlerdiń zat, sapa, muǵdar, háreket sıyaqlı leksikalıq mánilerin ajrata alıw Bir mánili hám kóp mánili sózlerdi ajrata alıw Sózlerdi tuwra hám awıspalı mánide qollana alıw Sinonim, antonim, omonim mánili sózlerdi ajrata alıw hám qollana alıw 		1	
	Leksikografiya	<ol style="list-style-type: none"> Sózlikler hám olardıń túrlerin biliw Sózliklerdiń dúzilisi, sózlerdiń beriliwi tártibin biliw 	1		
Sóz jasalıw hám imla	Sóz jasaw usılları	<ol style="list-style-type: none"> Sóz jasaw usılların biliw Qosımta qosıw arqalı dórendi sózlerdi jasay alıw Sóz qosılıw usılı arqalı qospa sózlerdi jasay alıw Qosımta hám onıń túrlerin durıs qollana alıw Dórendi sózlerdi túbir hám qosımtalarǵa ajrata alıw Sóz qurılısı boyınsha tallaw isley alıw 		1	

Tarawı	Taraw bólimi	Taraw bólimi teması boyınsha iyelengen kónlikpe	Biliw	Qollanıw	Pikirlew
Morfologiya	Mánili sóz shaqapları	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atlıqtıń kesika-grammatikalıq ózgesheliklerin biliw 2. Atlıqtıń seplik, betlik, tartım hám san kategoriyaların durıs qollana alıw 3. Atlıqtı sintaksislik jaqtan durıs qollana alıw 4. Kelbetlik sóz shaqabın ajırata alıw, onı mánisine qaray durıs qollana alıw 5. Kelbetliktiń dórendi hám qospa formaların ajırata alıw 6. Kelbetliktiń dárejelerin ajırata alıw hám durıs qollana alıw 7. Kelbetliktiń atlıqlasıwı hám gáptegi xızmetin biliw 8. Feyildiń mánisi hám onıń gáptegi xızmetin biliw 9. Bolımlı hám bolımsız feyillerdi jasay alıw 10. Feyildiń meyil, máhál, dáreje kategoriyaların durıs qollana alıw 11. Sinonim hám antonym feyillerdi durıs qollana alıw 12. Sanlıq hám onıń gáptegi xızmetin biliw 13. Sanlıqtıń mánilik túrlerin ajırata alıw 14. Ráwish hám onıń gáptegi xızmetin biliw 15. Ráwishtiń mánilik túrlerin durıs qollana alıw 16. Ráwishtiń dáreje kategoriyasını durıs qollana alıw 17. Sanlıq hám ráwishtiń atlıqlasıwın biliw 		1	1
	Kómekshi sóz shaqapları	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kómekshi sóz shaqaplarınıń leksikalıq hám grammatikalıq ózgesheliklerin biliw 2. Kómekshi sóz shaqapların mánili sózlerden ajırata alıw 		1	
Sintaksis	Jay gápler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gápti qurılısı jaǵınan ajırata alıw 2. Xabar, soraw, buyırq hám úndew gáplerdi ajırata alıw 3. Jay gáplerde irkilis belgilerin durıs qollana alıw 		1	
	Gáp aǵzaları	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gáptiń bas aǵzaların biliw hám ajırata alıw 2. Gáptiń ekinshi dárejeli aǵzaların ajırata alıw hám tallay alıw 		1	

Tarawı	Taraw bólimi	Taraw bólimi teması boyınsha iyelengen kónlikpe	Biliw	Qollanıw	Pikirlew
Xalıq awızeki dóretpeleri	Lirikalıq janrları	1. Balalar qosıqları, olardıń ózgesheliklerin biliw 2. Salt-dástúr jırları hám olardıń túrlerin biliw, ajrata alıw 3. Jumbaq, jańıltıpaş hám naqıl-maqallardıń mazmunın túsine alıw		1	
	Epikalıq janrları	1. Ertekler, "Tıyın", "Sheshen bala", "Miyнет penen tabılǵan aqsha", "Túlki, tasbaqa, taskene" ertekleriniń mazmunın biliw 2. Ańızlar, sheshenlik sózler hám kúldirgi áńgimelerdi bir-birinen ajrata alıw hám túsine alıw		1	
Jazba ádebiyat hám onıń rawajlanıwı	XIX ásirdegi qaraqalpaq ádebiyatı	1. XIX ásirdegi qaraqalpaq ádebiyatınıń janrlıq ózgeshelikleri 2. Kúnxoja, Ájiniyaz, Berdaq shayırlardıń ómiri hám dóretywshiligini biliw, shıǵarmalarınıń mazmunın túsine alıw hám tallay alıw			1
	XX ásirdegi qaraqalpaq ádebiyatı	1. XX ásir qaraqalpaq ádebiyatınıń janrlıq ózgesheliklerin biliw 2. Á.Shamuratov, N.Dáwqaraev, A.Dabilov, T.Jumamuratov, Sh.Seytov, I.Yusupov, T.Qayıpbergenov, N.Japaqov, X.Seytov, J.Dilmuratov, T.Seytjanov, A.Bekimbetov, S.Abbazov, B.Genjemuratov, D.Aytmuratovtıń balalarǵa arnalǵan shıǵarmalarınıń mazmunın biliw hám tallay alıw			1
JAMI		15 ta	2	9	4

Qaraqalpaq tili hám ádebiyatı	Biliw	Qollanıw	Pikirlew	Jámi
Fonetika hám grafika	1	1	1	3
Leksikologiya	1	1		2
Sóz jasalıw hám imla		1		1
Morfologiya		2	1	3
Sintaksis		2		2
Xalıq awızeki dóretpeleri		2		2
Jazba ádebiyat hám onıń rawajlanıwı			2	2
JAMI	2	9	4	15